

GRAFISK BAR

MAGASINET OM ARBEJDSMILJØ I DEN GRAFISKE BRANCHE

32. NUMMER · DECEMBER 2013

HUSK AT TAGE
MIDTERSIDERNE
UD!



DET LÆRTE VI AF ULYKKEN.

INTERVIEW MED KLS GRAFISK HUS.

FOREBYG ARBEJDSULYKKER!

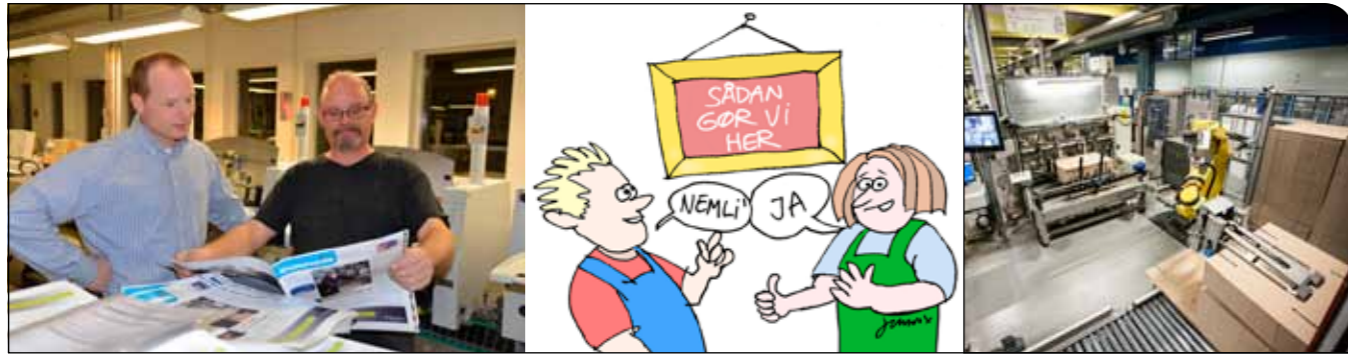
OTTE SIDER OM, HVORDAN I KAN ARBEJDE MED
FOREBYGGELSE AF ULYKKER.

GRAFISK BAR

BRUGERUNDERSØGELSE VISER HØJT KENDSKAB.

Medlemmer
i Grafisk BAR:

Grafisk Arbejdsgiverforening Danske Mediers Arbejdsgiverforening EmballageIndustrien
HK/Privat 3F - Fagligt Fælles Forbund Dansk EL-Forbund Dansk Journalistforbund



Indhold:

- 3 Synspunkt**
Det er nødvendigt at samarbejde for at undgå ulykker. Læs Synspunkt, der denne gang er skrevet af Grafisk BARs nye medlem June Halvorsen, arbejdsmiljøkonsulent i HK/Privat.
- 4 Interview**
Det lærte vi af ulykken
En alvorlig arbejdsulykke har for altid ændret medarbejdernes indstilling til sikkerheden hos KLS Grafisk Hus i Hvidovre. Holdningen om, at "det sker ikke for os", er helt væk. Læs interview med lederen, arbejdsmiljørepræsentanten samt trykkeren, der kom ud for ulykken.
- 9 Indstik**
Forebyg arbejdsulykker!
Magasinets midtersider beskriver, hvordan virksomhederne kan arbejde med forebyggelse af ulykker, herunder hvordan man går systematisk til værks, undersøger arbejdsulykken, nærved-ulykken, opbygger en sikkerhedskultur og foretager sikkerhedsruner. Midtersiderne indeholder også en kortlægning af risici i den grafiske branche inddelt i tryk, prepress, færdiggørelse og kontor.
- 17 Interview**
Kampagne med et smil på læben
Det var altid i månederne efter sommerferien, at ulykkerne skete hos Schur Pack Denmark i Horsens. Intensive kampagner fik vendt en dårlig udvikling. Læs interview med lederen og arbejdsmiljørepræsentanten.
- 17 Ny forskning**
Folk med fysisk hårdt arbejde kan træne mange smerter væk
Mange ansatte døjer fortsat med smerter i muskler og led. Nye undersøgelser viser, at træning kan være en hjælp, også for folk med hårdt fysisk arbejde.
- 19 Brugerundersøgelse viser højt kendskab**
Grafisk BAR har undersøgt kendskabet til organisationen Grafisk BAR samt til magasinet og øvrige pjecer, som Grafisk BAR udgiver. Resultatet viser et højt kendskab.
- 20 Portræt**
En lang proces
Det er en krævende proces at få medarbejderne til at tage ejerskab for arbejdssikkerheden. Det tager tid og kræver benhård prioritering. Men det kan betale sig. Resultatet er nemlig glade medarbejdere og en sund virksomhed. Læs portræt af emballagevirksomheden DS Smidt i Grenaa.
- 24 Kort og godt**
Grafisk BAR har udarbejdet en række vejledninger og pjecer, der kan downloades fra www.grafiskbar.dk under Publikationer. Bagsiden beskriver udvalgte publikationer samt den nye bog Fakta om arbejdsmiljø 2014.

GRAFISK BAR
NYHEDSBREV

På forsiden af www.grafiskbar.dk kan man tilmelde sig Grafisk BARs nyhedsbrev og få nyheder om nye publikationer og nye aktiviteter fra Grafisk BAR direkte i din mailboks.

GRAFISK BAR

Udgiver: Grafisk BAR
Stuiestræde 3, 3 sal
1455 København K
Telefon: 3393 1255
Email: grafiskbar@grafiskbar.dk
www.grafiskbar.dk

Redaktion: Grafisk BARs Informationsudvalg
Redaktør: Tine Vorting, MAX Kommunikation
Journalister: Tine Vorting, Pia Olsen
Layout: www.monicabrix.com
Fotos: Thomas Busk, Schur Pack Denmark og Lisbeth Holten.
Tryk: Kailow
Oplag: 6.000
Udgivelse: Nr. 32, 2013
Udgives 4 gange årligt
ISSN: 1901-1334 Papir
ISSN: 1901-1342 Online
Kontakt til redaktionen: tine@grafiskbar.dk eller
Telefon: 2078 2895
Forsideillustration: Jens Vox

Medlemmer i Grafisk BAR:

Grafisk Arbejdsgiverforening
www.ga.dk

Danske Mediers Arbejdsgiverforening
www.pressenshus.dk

EmballageIndustrien
www.emballageindustrien.dk

HK/Privat
www.hkprivat.dk

3F – Fagligt Fælles Forbund
www.3f.dk

Dansk EL-Forbund
www.def.dk

Dansk Journalistforbund
www.journalistforbundet.dk

Kontakt:

Fællessekretariatet Grafisk Bar
Stuiestræde 3, 3.sal
1455 København K
Telefon: 33 93 12 55
Email: grafiskbar@grafiskbar.dk

SYNSPUNKT

SAMARBEJDE MOD ULYKKER

I dette magasin vil du kunne læse en del om ulykker. Et evigt aktuelt emne. Desværre. Heldigvis er kurven nedadgående for den grafiske branche. I vil også kunne læse forskellige cases, hvor virksomheder på forskellig vis håndterer ulykker og nærved-ulykker. Virksomheder i den grafiske branche er meget forskellige, og behovet for at arbejde systematisk med ulykker kan også være meget forskelligt.

Nogle virksomheden arbejder med en nul-ulykker politik, som kan virke mere bagudskuende. Hvis virksomheden arbejder med en nul-ulykker politik, er det yderst vigtigt sideløbende at have et forebyggende tiltag, fx ved samtidig at arbejde med nærved-ulykker. I arbejdet med nærved-ulykker kan virksomheden tage hånd om de farer, som opstår, hvor mennesker færdes og arbejder. Virksomheden kan derved tage affære med det samme og bringe dem videre i arbejdsmiljøorganisationen (AMO) og arbejde konstruktivt med nærved-ulykker og derved lære noget af dem.

Nærved-ulykker burde være et fast punkt på dagsordenen til AMO møder. På møderne kan arbejdsmiljørepræsentanten bede kollegaerne løbende melde ind med deres erfaringer. Det er ofte medarbejderne som ved, hvor der kan være fare for at komme til skade, og de ved ofte, hvor og hvordan ulykkerne kan forebygges.

Når virksomhederne udelukkende tæller de dage, hvor der ikke er sket ulykker, skal virksomhederne være opmærksomme på, at det kan give et forkert signal til medarbejderne om, at de knækker den gode statistik, hvis de kommer ud for en ulykke eller en nærved-ulykke - og dermed virksomhedens renommé. Og det er næsten det værste, som kan ske. For så opstår der en risiko for, at medarbejderne ikke får nærved-ulykken registreret, og læringen går tabt.

Hvis virksomhederne derimod har et mål om, at der hver uge skal registreres et antal nærved-ulykker, så kan der ske en god læring. Derved kan der arbejdes forebyggende og udviklende til gavn for arbejdsmiljøet og for alles bedste.

I det hele taget er det en rigtig god ide at bruge de samarbejds muligheder, der er i AMO om det fysiske og psykiske arbejdsmiljø. Og i samarbejdsudvalget (SU) kan medarbejderne og ledelsen indgå i en dialog om forebyggelsesarbejdet, samarbejde om trivsel og tryk samt få en forståelse af virksomhedens situation.

Endvidere kan alle virksomheder, uanset størrelse, bruge den årlige arbejdsmiljødrøftelse til at gå i dybden med blandt andet ulykkestemaet.

June Halvorsen
Arbejdsmiljøkonsulent
HK/Privat

Synspunkt har til formål at skabe opmærksomhed og debat om aktuelle og særlige arbejdsmiljøemner. Synspunkt skrives på skift af parterne i Grafisk BAR og er altid udtryk for forfatterens egen holdning.



DET LÆRTE VI AF ULYKKEN

En alvorlig arbejdsulykke har for altid ændret medarbejdernes indstilling til sikkerheden hos KLS Grafisk Hus. Holdningen om, at "det sker ikke for os", er helt væk. Sikkerhed på arbejdspladsen fylder både på møderne og i medarbejdernes tanker. For nu ved de, at det kan ske. Også for dem.

Af Pia Olsen
Foto: KLS Grafisk Hus

"Jeg så godt, porten gik ned, og så var der lige en, der sagde noget." Sådan beskriver 34-årige Roelof Witmans øjeblikket, inden ulykken skete. Et øjeblik, der for altid har forandret hans liv.

Det var en helt almindelig morgen den 27. april 2012. Roelof Witmans var mødt på arbejdet på KLS Grafisk Hus i Hvidovre. Han arbejdede med palleløfteren, som han havde gjort så mange gange før. Der var intet nyt i det arbejde, han udførte, og alligevel gik det pludselig galt.

"Jeg tror, det var et sammenfald af forskellige ting. Porten gik hurtigt ned, en kollega sagde noget, og det skabte måske et øjebliks uopmærksomhed. I hvert fald befandt jeg mig pludselig i en situation, hvor min fod sad fastklemmt mellem palleløfterne og porten," husker Roelof Witmans.

En kollega kom hurtigt til og kørte palleløfterne væk og fik porten op, men på det tidspunkt var skaden sket.

"Der blev ringet efter ambulancen, og jeg kunne godt se, at min fod blødte kraftigt. Men det var først efter en hel

del morfin, og da jeg lå på operationsbordet på Rigshospitalet, at det gik op for mig, hvor alvorligt det her var," fortæller Roelof Witmans.

Lægen, der skulle operere ham, delte nemlig som det første, at han skulle indstille sig på at vågne op uden fod. Han regnede ikke med, at foden var til at redde.

Kollegerne

Tilbage hos KLS Grafisk Hus havde ulykken efterladt nogle stærk rystede kolleger. Det er ikke en arbejdsplads, hvor man er vant til arbejdsulykker.

"Det er den alvorligste arbejdsulykke, vi har haft, siden firmaet startede i 1946, så det er bestemt ikke noget, vi er vant til. Men samtidig beviser ulykken også, at det kan ske. Det kan ske - også selvom, vi synes, at vi har sikret os alle vegne og har rigtig meget fokus på sikkerhed og arbejdsmiljø," siger økonomidirektør Kasper Larsen, som også selv har været meget påvirket af ulykken.

"Som leder er det jo vores ansvar at sørge for, at medarbejderne ikke kommer til skade, så jeg har været meget berørt



Roelof Witmans er ved at uddanne sig til mediegrafiker, da han ikke længere kan arbejde som trykker på grund af ulykken

af ulykken. Derfor er det også rigtig vigtigt, at vi lærer af denne ulykke. Vi er nødt til at bruge det konstruktivt," siger Kasper Larsen.

Det kunne være sket for mig

Et år efter ulykken er det fortsat noget, kollegerne husker - dagligt.

"Lige efter ulykken havde vi alle sammen brug for at snakke det hele grundigt igennem. Vi var rystede. Og vi sad

OM KLS GRAFISK HUS

KLS Grafisk har eksisteret siden 1946, hvor det blev startet som en enkeltmandsvirksomhed af Preben Larsen. I dag har KLS Grafisk vokset sig store, og 50 medarbejder samt en hel del maskiner fylder i de 5.400 kvadratmeter, som virksomheden bor på i Hvidovre.

” Lige efter ulykken havde vi alle sammen brug for at snakke det hele grundigt igennem. Vi var rystede. Og vi sad alle sammen med følelsen af, at det kunne jo være mig ”

alle sammen med følelsen af, at det kunne jo være mig,” fortæller arbejdsmiljørepræsentant Richard Peters.

Med tiden er ulykken blevet et redskab, som hjælper medarbejderne til at holde fokus på sikkerheden.

"Det er ikke ret lang tid siden, vi havde en kollega, der ikke ville gå i sikkerhedssko, fordi de klemte. Og her kom kollegerne så på banen og fortalte om Roelofs ulykke. Resultatet var, at kollegaen fandt nogle sikkerhedssko, der ikke klemte og tog dem på," siger Richard Peters.

Mere sikkerhed ved porten

Den port, der var involveret i Roelof Witmans ulykke, er i dag endnu mere sikret, end den var, da ulykken skete.

"Vi har fået en bevægelsessensor på, så porten stopper ved den mindste bevægelse i zonen foran porten, når den er på vej ned. Der er også blevet sat en ekstra snor op, som man kan trække i. Men allerede dengang hvor ulykken skete, var porten sikret med en afbrydeknop. Problemet er bare, at uanset hvor meget man sikrer en arbejdsplads, så er der altid den menneskelige faktor, som vi skal tage højde for," forklarer Kasper Larsen.

Mere systematik og større opmærksomhed omkring indberetningen af nærved-ulykker, er et af de midler, som KLS Grafisk Hus arbejder med for at få alle til at holde fokus på sikkerheden.

"Efter ulykken er det blevet vedtaget, at vi hver uge i alle afdelinger spør-

ger til nærved-ulykker, når vi holder tavlemøder. Der kan godt gå måneder imellem, at nogen har noget at indberette, men vi skal spørge hver uge. Det handler om at holde fokus," forklarer Kasper Larsen, der også har et godt eksempel på, hvorfor det fortsat er relevant at spørge medarbejderne.

” Efter ulykken er det blevet vedtaget, at vi hver uge i alle afdelinger spørger til nærved-ulykker, når vi holder tavlemøder. Der kan godt gå måneder imellem, at nogen har noget at indberette, men vi skal spørge hver uge. Det handler om at holde fokus ”

"Jeg havde en medarbejder, der fortalte, at hun lige havde været ved at glide

Økonomidirektør Kasper Larsen (tv) og arbejdsmiljørepræsentant Richard Peters (th) betragter et af virksomhedens produkter.



i noget vand, der lå på gulvet, fordi vi havde kørt et papirbur ind udefra efter regnvejr. Og da hun fortalte om nærved-ulykken, var der straks en anden medarbejder, der sagde, at hun også havde været ved at glide i vandet. Hun havde bare lige glemt det,” forklarer Kasper Larsen.

Ikke pinligt men pligt

Små ”uheld” i hverdagen kan nemt blive fejlet ind under gulvtæppet, fordi man er lidt pinlig over at være klodset.

”Vi taler rigtig meget om det med at melde åbent og ærligt ud, også når der er nærved-ulykker, hvor man egentlig føler, det er ens egen skyld. Og mit indtryk er altså, at der efterhånden er skabt en stemning, hvor folk kommer og fortæller om nærved-ulykker, også når de føler sig klodsede. Så siger de typisk, ”men det var måske mig, der var træt i dag.” Men de siger det, og det er vigtigst,” forklarer Richard Peters.

Og sådan skal det også være, mener Kasper Larsen.

”Det er en pligt at fortælle om de nærved ulykker, man oplever. Det handler om, at vi skal passe på hinanden. Derfor skal vi af med den der macho-kultur, hvor folk holder tingene for sig

selv, fordi de tror, det er pinligt, at de var ved at snuble eller noget i den stil,” fastslår Kasper Larsen.

Pas lige på

Den alvorlige ulykke sidder fortsat i medarbejderne. Den tankegang, der tidligere prægede medarbejderne hos KLS Grafisk Hus nemlig, at ”det sker ikke for os”, er helt væk.

” Faktisk har vi formået at få en kultur her på arbejdspladsen, hvor det også er okay at gå over til en kollega og gøre opmærksom på, at det vedkommende gør, kan være farligt ”

”Faktisk har vi formået at få en kultur her på arbejdspladsen, hvor det også er okay at gå over til en kollega og gøre opmærksom på, at det vedkommende gør, kan være farligt”, siger Richard Peters.

Medarbejderne har forstået, at det handler om at passe på sig selv og hinanden.

DET HAR DE LÆRT AF ULYKKEN

- At snakke åbent og ærligt om nærved-ulykker.
- At få nærved-ulykker på som fast punkt på ugentlige møder, så fokus fastholdes på sikkerhed.
- At macho-kulturen skal væk. Det er en pligt at fortælle om alle nærved-ulykker.
- At sikkerhed ikke kun er noget, man taler om på arbejdsmiljøudvalgsmøderne, det skal arbejdes ind i medarbejdernes tankegang.
- At foretage en obligatorisk sikkerhedsrunde hver anden måned.

”Jeg oplever ikke, at folk bliver irriterede over at blive mindet om sikkerheden på arbejdspladsen. Heller ikke selvom det har været temmelig massivt efter Roelofs ulykke,” forklarer Richard Peters.

Sikkerhedsrunden

Et andet tiltag, som også er kommet til efter ulykken, er en obligatorisk sikkerhedsrunde hver anden måned.

”En chef samt et par medarbejdere går hele arbejdspladsen igennem for at se, om der er forhold, der skal rettes op på eller ændres. Det er vigtigt, at det ikke er de samme personer, der går arbejdspladsen igennem hver gang, for nye øjne ser noget andet, og på den måde er det mere effektivt,” forklarer Kasper Larsen, der er helt bevidst om, at den største udfordring i fremtiden bliver at holde fokus på sikkerheden.

”Det skal bare ikke ske igen”, siger han.

FRA TRYKKER TIL MEDIEGRAFIKER

Roelof Witman er blevet opereret i foden ni gange siden ulykken. Og foden er fortsat så skrøbelig, at lægerne langt fra er sikre på, at han kan beholde den. En infektion er nok til, at han mister foden. I dag er Roelof Witman i gang med at uddanne sig til mediegrafiker. Han kan ikke mere have et job som trykker, fordi det foregår stående. Når han er færdig med sin uddannelse, er der job til ham hos KLS Grafisk Hus. En ny uddannelse og et job sikrer, at Roelof Witman også i fremtiden kan forsørge sin familie.

Det har været en meget hård tid, men i dag ser Roelof Witman lyst på fremtiden. Han tror på, at foden kommer til at fungere, og at han i 2018 kan deltage i Berlin Maraton, sammen med et par af kollegerne fra KLS Grafisk Hus. Gennem hele forløbet har det været helt afgørende for Roelof Witman, at kollegerne har støttet ham og været der for ham.

Interview

KAMPAGNE MED ET SMIL PÅ LÆBEN

Intensive kampagner fik vendt en dårlig udvikling på Schur Pack Denmark.

Af Pia Olsen

Fotos: Schur Pack Denmark



Det var altid i månederne efter sommerferien, at ulykkerne skete. Hvert år, når medarbejderne kom tilbage friske og veludhvilede fra sommerferien, oplevede Schur Pack Denmark en stigning i arbejdsulykkerne.

”Umiddelbart tænker man, at det er ulogisk, når nu folk kommer friske efter ferien. Men det hænder ofte, at arbejdsulykkerne sker på det tidspunkt, hvor folk kommer afslappet tilbage fra ferie. De møder ind på fabrikken i et miljø, som de har været væk fra i tre uger, og så sker ulykkerne nemmere,” forklarer arbejdsmiljøleder Georg Juelsgaard. På virksomheden ønskede

man at gøre noget ved problemet. Men hvad?

” Vi talte med andre virksomheder om, hvad de gjorde, og så brugte vi Grafisk BAR som inspiration til at finde et værktøj ”

”Vi talte med andre virksomheder om, hvad de gjorde, og så brugte vi Grafisk BAR som inspiration til at finde et værktøj,” fortæller Georg Juelsgaard.

Tilbage fra ferie

Valget faldt på en kampagne, der skulle ud i alle afkroge af virksomheden.

”Hvert år mødes medarbejderne af en kampagne, når de kommer tilbage fra ferie. Allerede ved døren, inden de er kommet ind på virksomheden, bliver de mødt af en plakat, der handler om at undgå arbejdsulykker. Kampagneplakaterne hænger overalt i virksomheden, så man kan ikke undgå at se dem,” siger Georg Juelsgaard.

Medarbejderne er positive

”Medarbejderne er meget positive overfor kampagnerne. De oplever det ikke,

som en løftet pegefinger, og det er, fordi budskaberne er formuleret, så man får et lille smil på læben. Jeg tror, det handler utroligt meget om, hvordan man gør den slags. Og med lidt humor kan man komme rigtig langt," siger arbejdsmiljørepræsentant Jette Kryger.

Det virker

Kampagnen virker, for Schur Pack Denmark har fået knækket den kedelige kurve og oplever nu færre arbejdsulykker.

” Det er tydeligt, at kampagnerne virker. Vi har ikke haft arbejdsulykker lige efter sommerferien i år, og sidste år havde vi en ulykke efter ferien. Men den store udfordring er jo så at få medarbejderne til at holde fokus ”

”Det er tydeligt, at kampagnerne virker. Vi har ikke haft arbejdsulykker lige efter sommerferien i år, og sidste år havde vi en ulykke efter ferien. Men den store udfordring er jo så at få medarbejderne til at holde fokus,” forklarer Georg Juelsgaard.

Når plakaterne har hængt et stykke tid, holder folk op med at se dem.

”For at fastholde folks opmærksomhed skifter vi plakaterne ud løbende. Det

duer nemlig ikke, hvis de samme plakater bliver hængende for længe. Folk holder op med at bemærke dem, og så har de ingen effekt,” forklarer Jette Kryger.

Tæl dagene

På Schur Pack Denmark hænger der også en tæller, der angiver, hvor mange dage der er gået siden den sidste arbejdsulykke.

”Vi har hængt en tæller op, så alle kan følge med i, hvornår vi sidst havde en arbejdsulykke. Og det er da en stor tilfredsstillelse at se dagene blive flere og flere. I øjeblikket står den på 138 dage uden ulykker. Initiativet med tælleren handler simpelthen om, at alle ved, hvordan det går med at nedbringe arbejdsulykkerne. For det er typisk, når det går rigtig godt, at ulykkerne sker,” forklarer Georg Juelsgaard.

Uanset hvor mange dage der er gået siden sidste ulykke, skal arbejdet med forebyggelse køre videre.

”Der er ikke noget med at hvile på laurbærene, for så går det pludselig galt. Derfor er vi også i gang med at finde ud af, hvad vores næste kampagne skal handle om. Det bliver nok noget om nærved-ulykker. Men det bliver vi helt afklarede med på vores årlige arbejdsmiljødrøftelsesmøde i november,” fortæller Jette Kryger, som oplever, at kampagnerne virker efter hensigten på hende.

”Når man går forbi plakaten, bliver man bare lige hurtigt mindet om, at man skal

pas på sig selv. Jeg oplever, at det er rigtig fint at blive mindet om det – især fordi hverdagen er så travl, så man kan nemt glemme det. Og det tager jo bare fem sekunder at tænke sig om,” siger Jette Kryger.

OM SCHUR PACK DENMARK

Schur er et internationalt team af 16 selskaber, der udbyder emballage samt pakke-, mailroom- og distributionssystemer. Virksomheden beskæftiger ca. 850 medarbejdere i Danmark, Sverige, Norge, Tyskland, Frankrig og USA. Den danske afdeling ligger i Horsens.

Forebygg arbejdsulykker!



KAMPAGNE EFTER HVER SOMMERFERIE

For at undgå arbejdsulykker efter en lang og afslappet sommerferie mødes medarbejderne hos Schur Pack Denmark af en kampagne, når de kommer tilbage fra ferie. Allerede ved døren – inden de er kommet ind på virksomheden – ser de en plakat, der handler om at undgå arbejdsulykker. Kampagneplakaterne hænger overalt i virksomheden.

Ud over plakaterne følger en tæller op på, hvornår virksomheden sidst har haft en arbejdsulykke med fravær. Tælleren er sat, så alle kan se den. Pt. står den på 138 dage uden arbejdsulykker (ved redaktionens slutning red.).

INDLEDNING

Arbejdsulykker kan medføre alvorlige konsekvenser som sygefravær, tab af erhvervsevne, varige mén og tab af livskvalitet for dem, ulykken rammer. Heldigvis er antallet af arbejdsulykker i den grafiske branche begrænset, og tallet har været dalende de seneste år. Men der er alligevel god grund til at forebygge arbejdsulykker ved systematisk og vedholdende arbejde. En virksomhed med nul ulykker kendetegnes ofte ved at have et godt arbejdsmiljø og et lavt sygefravær.

Forebyggende arbejde med arbejdsulykker har således også en positiv ef-

fekt på virksomhedens økonomiske resultat.

Forebyggelse handler om at komme arbejdsulykker i forkøbet, så de ikke sker. Til det formål er der flere håndtag at dreje på. Noget er fastlagt i lovgivningen, andre metoder er udviklet og gennemprøvet i praksis som følge af det fokus, der er fra alle sider på at nedbringe antallet af arbejdsulykker. Helt overordnet handler det om at skabe en kultur i virksomheden, hvor man tænker i sikkerhed – altså at skabe et godt sikkerhedsklima, som ledelsen og medarbejderne kender til og bakker op om.

Konkret forebygger I ved at analysere de ulykker, der har været, så I får kendskab til det, der har forårsaget ulykken. På den måde kan I undgå lignende hændelse i fremtiden. Desuden skal I vurdere, hvilke eventuelle andre risici der er i virksomheden ved, at I sørger for at registrere alle nærved-ulykker.

Denne informationspjece om forebyggelse af arbejdsulykker ligger i forlængelse af det tidligere indstik om anmeldelse af arbejdsulykker, som Grafisk BAR udarbejdede i juni 2013.



Mere om emnet

Der findes en del materiale om samme emne på www.grafiskbar.dk under emner/ulykker og publikationer/ulykker, hvor I finder værktøjer til undersøgelse af ulykker og nærved-ulykker samt i Magasinet Grafisk BAR, Grafisk BARs Kemileksikon, Maskintjeklister og Indkøbsvejledningen "Husk arbejdsmiljøet, når I køber ny maskine."

GÅ SYSTEMATISK TIL VÆRKS

Der er forskellige måder at forebygge på. I det følgende vil vi beskrive, hvilke tiltag virksomheden kan tage i brug i forbindelse med forebyggelse af arbejdsulykker.

ARBEJDSPLADSVURDERING (APV)

Jeres APV er et værktøj til at kortlægge risici i virksomheden. I Grafisk BARs APV-værktøj på www.grafiskbar.dk finder I en række vejledninger, I kan benytte til inspiration. Se også afsnittet i denne informationspjece om "Risici i den grafiske branche".

DEN ÅRLIGE DRØFTELSE

Når I skal gennemføre jeres årlige arbejdsmiljødrøftelse, er det oplagt at drøfte, hvilke eventuelle arbejdsulykker eller nærved-ulykker I har haft. På mødet kan I eventuelt beslutte, om I skal gennemføre nogle lokale kampagner, og hvor I skal målrette indsatsen.

UNDERSØGELSE AF ARBEJDSULYKKEN

Alle ulykker skal undersøges, også de mindre alvorlige som fx sårskader. For at komme arbejdsulykker til livs skal ledelse og de ansatte undersøge, hvorfor de skete. Altså de bagvedliggende årsager, der har forårsaget ulykken. Ved I, hvorfor de skete, er der større sandsynlighed for, at I kan undgå dem fremover. Den viden I får, hjælper jer også til at finde frem til de gode løsninger. Ulykker skal drøftes på AMU-møder eller mellem ledelse og ansatte på små arbejdspladser. Grafisk BAR har udarbejdet et værktøj, I kan bruge i denne forbindelse. Find det på www.grafiskbar.dk under publikationer/ulykker.

Det er vigtigt, at alle medarbejdere og ledere kender resultatet af undersøgelsen vedrørende ulykken. For der er ofte andre end arbejdsmiljøgruppen, som har gode idéer til forebyggelse. Hvis kun få hører om ulykken, er der også kun få til at finde de gode idéer. Sæt arbejdsulykker og nærved-ulykker på som faste punkter på hvert møde.

En analyse af en arbejdsulykke handler ikke om at placere skylden eller ansvaret for ulykken, men om at lære af episoden for at undgå gentagelser. Det er ledelsen, der har ansvaret for at undersøge ulykken. Hændelsen skal beskrives og analyseres så præcist som muligt, og det er derfor vigtigt:

- At så mange detaljer som muligt om ulykken bliver skrevet ned hurtigt efter, ulykken er sket.
- At alle, der har behov for at lære af ulykken, gennemgår den grundigt sammen.
- At der besluttes og gennemføres sikkerhedsmæssige ændringer, som kan forhindre at nye ulykker sker.

En analyse tager udgangspunkt i den persons skade, der er sket og søger efter årsagerne til skaden. Analysen følger hændelsesforløbet baglæns i tid for at afdække såvel de umiddelbare som de bagvedliggende årsager. Hvilken metode I benytter til det, er underordnet, for det handler kort og godt om at granske episoderne grundigt ved systematisk at stille spørgsmål, indtil årsagskæden er bearbejdet, og der ikke er flere ubesvarede spørgsmål.



Ved at analysere arbejdsulykken får lederen, arbejdsmiljøgruppen og medarbejdere et detaljeret indblik i de arbejdsforhold og arbejdsituationer, der kan udgøre en sikkerhedsrisiko i det daglige arbejde. Den viden indgår naturligt i planerne for at forebygge ulykker og skal indarbejdes i APV-handlingsplanen og kan tages med på den årlige arbejdsmiljødrøftelse.

Arbejdsmiljøorganisationen skal én gang årligt udarbejde en samlet oversigt over arbejdsulykker i virksomheden.

UNDERSØGELSE AF NÆRVED-ULYKKER

Nærved-ulykker er de ulykker, der næsten er sket. Det kan også være, der er potentielt farlige. Nærved-ulykkerne og de potentielt farlige situationer skal også undersøges og registreres. Derved bliver I opmærksomme på de situationer, der kan forårsage en arbejdsulykke og mindsker derved risikoen for, at en ulykke vil finde sted. Registrerede nærved-ulykker drøftes på AMO-møder eller tilsvarende møder mellem ledelse og medarbejdere på små virksomheder. I

kan også lade nærved-ulykker være en del af jeres årsplan.

På Grafisk BARs hjemmeside finder I et værktøj, I kan bruge til at registrere jeres nærved-ulykker. Find det på www.grafiskbar.dk under publikationer/ulykker/registrering af nærved-ulykker.

NYANSATTE OG UNGE

Unge og nyansatte er ofte utrænede og mangler rutine og er derfor mere udsatte, når det gælder risikoen for arbejdsulykker. Sørg derfor for grundig og systematisk oplæring og instruktion til alle nyansatte og unge.

NORMER OG KULTUR

OPBYGNING AF EN SIKKERHEDSKULTUR

En god sikkerhedskultur kan blandt andet skabes gennem virksomhedens generelle holdning til arbejdsmiljø. Her viser erfaringer, at en fælles opfattelse og opbakning til gode retningslinjer

og instruktioner om, at "sådan gør vi her" virker positivt befordrende for den enkeltes sikkerhedsbevidsthed. Gode kendetegn er, at alle føler et ansvar for sikkerheden og efterstræber den i det daglige arbejde. Sikkerhedskulturen i virksomheden kan sammenfattes i et antal faktorer, som:

- Normer og holdninger hos ledelsen og medarbejderne.
- Politikker og procedurer.
- Ledelsens prioriteringer.
- Høj grad af ansvarlighed hos medarbejderne.
- Medarbejdertræning og motivation.
- Medarbejderinvolvering.

Mere inspiration om emnet

Læs artiklen "En god sikkerhedskultur starter i toppen" i Magasinet Grafisk BAR nr. 10 fra 2008. Find det på www.grafiskbar.dk.

STRUKTUREL FOREBYGGELSE

Forebyggelse på det strukturelle plan betyder i praksis, at man går ind og

påvirker enten organisationen eller de fysiske rammer, således at man maksimalt minimerer risikoen for ulykker. Det er en form for forebyggelse, der er uafhængig af folks adfærd. Det kan fx være, at man sørger for, at farlige maskiner altid er afskærmet, eller at man udvikler nye måder at forebygge ulykker på fx gennem ny teknologi. Et eksempel på en strukturel påvirkning med henblik på forebyggelse er Arbejdstilsynets indsats med påbud og mulighed for bøder og anden straf.

Læs eventuelt artiklen "Få has på ulykkerne" i Magasinet Grafisk BAR nr. 29 fra 2013. Find det på www.grafiskbar.dk.

HOLDNING OG ADFÆRD

En anden måde at forebygge på er ved at påvirke medarbejdernes holdninger og adfærd. Påvirkningen kan blandt andet ske ved, at man synliggør de ulykker, der er sket, således at medarbejderne lærer af hændelserne. Man synliggør også de risici, der er i virksomheden med det formål at få medarbejderne til at arbejde mere sikkert og forsvarligt.

Læs eventuelt artiklen "Fokus på banale ulykker" i Magasinet Grafisk BAR nr. 25 fra 2012. Find det på www.grafiskbar.dk.

SIKKERHEDSRUNDER

Mange virksomheder foretager sikkerhedsrunder. Og det er bestemt en god idé. Undersøgelser viser nemlig, at jævnlige sikkerhedsrunder kan medføre en væsentlig reduktion i antallet af arbejdsulykker. På en runde gennemgår personer fra AMO eller andre med arbejdsmiljøindsigt en række udvalgte sikkerhedstemaer, og de tjekker, om forholdene er i orden.

Vil I også foretage sikkerhedsrunder, så brug eventuelt Grafisk BARs skemaer til maskintjek.

Find det på www.grafiskbar.dk under publikationer/maskinsikkerhed/har I fingrene i maskinen eller styr på sikkerheden. Vælg skemaet til "Daglig drift".

TEST JERES SIKKERHEDSKULTUR

Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø har udviklet et værktøj, som

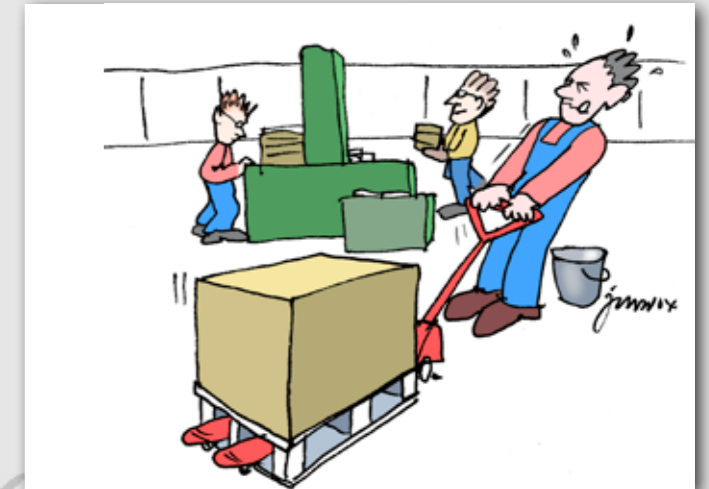
kan bruges til at teste virksomhedens sikkerhedskultur. Find skemaerne på www.arbejdsmiljoforskning.dk under publikationer/spørgeskemaer/undersøgelse af virksomhedens sikkerhedskultur.

ANSVAR

Både arbejdsgiver, arbejdsmiljøorganisation og arbejdstagere skal deltage i arbejdet med at forebygge ulykker. De har forskellige ansvarsområder. Arbejdsgiveren har det overordnede ansvar, mens de ansatte har ansvaret for at overholde arbejdsgiverens instrukser.

FOREBYGGELSE AF ARBEJDSULYKKER I STORE OG MELLEMLIGE VIRKSOMHEDER:

For at sikre, at alle kender til eget ansvar, er det vigtigt, at hele organisationen ved, hvordan arbejdsmiljøet integreres i alle relevante opgaver, samt hvor ansvaret ligger både i planlægnings- og udførelsesfasen. Samtidig er det vigtigt, at man tænker



HEDS-
E?

sikkerhed på tværs af organisationen, fordi det man foretager sig i én afdeling, kan have sikkerhedsmæssige konsekvenser i en anden.

Arbejds miljø og herunder sikkerhed er et ansvarsområde for linjeledelsen. Linjeledelsen har således ansvar for, at næste led kender til og tager ansvar for, at sikkerheden bliver varetaget i netop de opgaver, som hører under den enkeltes område. Det er vigtigt, at ansvarsplaceringen er tydelig og engagerende, og at alle ved besked om ledelsens intentioner og holdninger.

Arbejds miljøorganisationen, arbejds miljølederen og arbejds miljørepræsentanterne skal understøtte ledelsen i dette arbejde. Det er således dem, der ofte udfører en del af de praktiske opgaver og således i højere grad har en understøttende, kontrollerende og rådgivende funktion i arbejds miljø samarbejdet på virksomheden.

FOREBYGGELSE AF ARBEJDSULYKKER I SMÅ VIRKSOMHEDER:

Arbejdsgiveren har ansvaret for sikkerheden og de opstillede mål, ligesom det er dennes opgave at sørge for, at de

trufne beslutninger bliver efterlevet, men det skal ske i samarbejde med de ansatte enten direkte eller gennem det organiserede system på virksomheden. Den enkeltes medarbejder må forstå, at han/hun har et eget ansvar og pligt til at følge de retningslinjer, der er aftalt med arbejdsgiveren, hvis disse ikke forringer den enkeltes sikkerhed. Derfor er det vigtigt, at man indgår klare aftaler om, hvordan sikkerhedsniveauet opretholdes og udvikles samt, at eventuelt aftalte konsekvenser ved manglende overholdelse er kendt og forstået af alle.

RISICI I DEN GRAFISKE BRANCHE

For at kunne forebygge både alvorlige og mindre alvorlige arbejdsulykker er det nødvendigt, at I kender til alle de forhold, der udgør en risiko for ulykker. Forholdene varierer ofte afhængigt af typen af arbejde.

Vi har inddelt kortlægningen af risiko for ulykker i branchens fire typiske arbejdsprocesser: Tryk, Prepress, Færdiggørelse og Kontor.

TRYK

I kortlægning af risici inden for tryk bør I undersøge følgende:

- Betjening af maskiner.
- Løft og bæring af materialer og disponible tekniske hjælpemidler.
- Pakning og palletering.
- Vurdering af gulve (ujævne, våde, glatte).
- Vurdering af trapper og andre niveauforskelle.
- Kvalitet af oprydning.
- Intern transport.
- Faremærkede kemikalier – herunder omhældning af kemiske produkter.

Vær særligt opmærksom på:

- Om afskærmninger på maskiner er intakte?
- Om der er ryddeligt og rengjort i trykkeriet?
- Om færdsels- og køreveje er adskilt?
- Om maskiner og tekniske hjælpemidler er serviceret og vedligeholdt?
- Om der er nødstop, hvor de er placeret, om de virker, og om alle sikkerhedskontakter er intakte og virker.
- Om der eksisterer arbejdspladsbrugsanvisninger (APB) for kemiske produkter?
- Om medarbejderne har gennemgået instruktion og oplæring i sikkerhed?

- Om der er klare procedurer/aftaler for reparation og service og maskiner?
- Om der bliver anvendt personlige værnemidler ved håndtering af kemikalier samt at disse yder den nødvendige beskyttelse?

PREPRESS

I kortlægning af risici inden for prepress bør I undersøge følgende:

- Betjening af maskiner.
- Løft og bæring af materialer.
- Vurdering af gulve (ujævne, våde, glatte).
- Vurdering af trapper og andre niveauforskelle.
- Kvalitet af oprydning.
- Intern transport.
- Faremærket kemi – herunder omhældning af kemiske produkter.

Vær særligt opmærksom på:

- At ulykker i den del af prepress, hvor man arbejder i kontorlignede arbejdsmiljøer, som regel opstår i forbindelse med, at der ikke er blevet ryddet op på gangarealer, og at der derfor kan ligge fritliggende ledninger og andre genstande på gulve.
- At ulykker i CTP som regel opstår i forbindelse med håndtering af plader og på grund af, at der eventuelt

mangler sikkerhedsovervågning af skærme og låger på maskiner.

FÆRDIGGØRELSE

I kortlægning af risici inden for færdiggørelse bør I undersøge følgende:

- Betjening af maskiner.
- Løft og bæring af materialer.
- Pakning og palletering.
- Vurdering af gulve (ujævne, våde, glatte).
- Vurdering af trapper og andre niveauforskelle.
- Kvalitet af oprydning.
- Intern transport.

Vær særligt opmærksom på:

- Om der er ryddeligt i færdiggørelsesområdet?
- Om færdsels- og køreveje er adskilt?
- Om maskiner og tekniske hjælpemidler er serviceret og vedligeholdt?
- Om der er nødstop, hvor de er placeret, om de virker, og om alle sikkerhedskontakter er intakte og virker.
- Om der eksisterer arbejdspladsbrugsanvisninger (APB) for kemiske produkter?
- Om medarbejderne har gennemgået instruktion og oplæring i sikkerhed?
- Om der er klare procedurer/aftaler for reparation og service og maskiner?

Ved ældre maskiner, der ikke er CE-mærkede maskiner, bør der altid foretages en særlig grundig gennemgang af blandt andet skærme, luger med henblik på en vurdering af nødvendigheden af sikkerhedskontakter eller en anden form for sikkerhed ind til farlige områder på maskinen.

KONTOR

I kortlægning af risici inden for administration/kontorområdet bør I undersøge følgende:

- Løft og bæring af materialer.
- Vurdering af gulve (ujævne, våde, glatte).
- Vurdering af trapper og andre niveauforskelle.
- Kvalitet af oprydning.
- Intern transport.

Vær særligt opmærksom på:

- At ulykker i administrative arbejdsmiljøer som regel opstår i forbindelse med, at der ikke er blevet ryddet op på gangarealer, og at der derfor kan ligge fritliggende ledninger, andre genstande og papir på gulve.

Folk med fysisk hårdt arbejde kan træne mange smerter væk

Mange ansatte døjer fortsat med smerter i muskler og led. Træning kan være en hjælp.

Af Tine Vorting og Mogens Nies
Foto: Job og krop

Smerter i muskler og led er stadig et af de store arbejdsmiljøproblemer. Selv om smerterne også kan have andre årsager, så er risikofaktorer som tunge løft, fysisk tungt arbejde, arbejde med bøjet ryg eller nakke og arbejde med løftede arme kendte påvirkninger. De kan give smerter, der på langt sigt kan påvirke livskvaliteten og være årsag til, at man forlader arbejdsmarkedet.

Men nyere forskning viser, at der er håb forude, hvis man kombinerer hårdt fysisk arbejde med træning. Det kom frem på to workshops på AM:2013, der blev afholdt i Nyborg i november måned 2012. Bag de to workshops stod henholdsvis professor Lars S. Andersen og de to Ph.d. studerende Emil Sundstrup og Kenneth Jay Andersen. Alle tre er til dagligt ansat i Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø.

Træning er ikke kun for computerarm
Styrketræning har hidtil mest været rettet mod computerarbejde og andet ikke fysisk krævende arbejde. Men nu har forskerne undersøgt, om træning også kan være en mulighed ved hårdt fysisk arbejde. Umiddelbart kan det synes som et paradoks, at mennesker med tungt arbejde, som i forvejen i høj grad bruger kroppen, når de udfører deres daglige arbejde, kan have gavn af fysisk træning. Men fysisk træning og fysisk tungt arbejde virker forskelligt på kroppen. Træning giver bedre kondition og muskelstyrke i modsætning til fysisk tungt arbejde, som kan være udmattende og trættende.

Smerterne blev mindre

Danmark er foregangsland på området med styrketræning til at reducere arbejdsrelaterede smerter. Det har derfor været naturligt at flytte opmærksomheden fra det lette kontorarbejde til

det tunge. I den forbindelse er der gennemført forsøg med slagteriarbejde og laboranter, og resultaterne herfra peger på, at den fysiske træning også for disse job kan nedbringe smerterne. I forsøget trænede akkordlønnede slagteriarbejdere ti minutter tre gange om ugen med simple og effektive øvelser for arme, skuldre og hånd. Der blev trænet i ti uger med instruktør. Resultatet var, at smerterne i gennemsnit blev 39 procent mindre. Styrke og udholdenhed blev også forøget. Selv på det psykiske område viste forsøget, at de ansatte fik det bedre. De var mere veloplagte, havde mere energi og følte sig mindre udslidte. Som en sidegevinst gav træningen også et afbræk i de daglige rutiner og påvirkede det sociale liv.

Der forskes videre på Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø for at opnå yderligere viden om træningens betydning for muskel- og skeletbesvær.

Typer af arbejdsulykker

Arbejdstilsynet inddeler arbejdsulykker i:

- **Dødsulykker**
- **Alvorlige ulykker:** Ulykken medfører amputation, knoglebrud eller skader på omfattende dele af kroppen.
- **Andre ulykker:** Andre ulykker udgør knap 90 procent af alle ulykker. De inddeles i forstuvning (forløftninger), sårskader, bløddelsskader, termisk skade (skoldning eller forfrysninger), ætsning, forgiftning eller andet. I 2010 udgjorde forstuvninger med videre 43 procent af de anmeldte arbejdsulykker inden for kategorien "andre", sårskader udgjorde 12 procent og bløddelsskader udgjorde 6 procent.

Kilde: Arbejdstilsynets årsopgørelse over anmeldte arbejdsulykker 2005-2010

Hvor mange arbejdsulykker sker der?

Inden for den grafiske branche har tallet i flere år været faldende. Samlet for alle brancher i Danmark blev der i 2010 anmeldt 41.750 arbejdsulykker til Arbejdstilsynet.

Kilde: Arbejdstilsynets årsopgørelse over anmeldte arbejdsulykker 2007-2012

Så meget koster en arbejdsulykke

Den gennemsnitlige pris for en arbejdsulykke er 35.460 kr. Der er udviklet et værktøj, hvor I selv kan indtaste alle de uforudsete udgifter, virksomheden har haft i forbindelse med en arbejdsulykke.

Find det på http://www.forebyg.nu/Beregn_pris.aspx

Anmeldelse af arbejdsulykker

Grafisk BAR har udgivet pjecen "Er ulykken anmeldt?", der beskriver trin for trin, hvad man som arbejdsgiver og arbejdstager skal foretage sig i tilfælde af en arbejdsulykke.

Find pjecen på www.grafiskbar.dk under publikationer/ulykker/anmeldelse af ulykker.



GRAFISK BAR

Medlemmer
i Grafisk BAR:

Grafisk Arbejdsgiverforening Danske Mediers Arbejdsgiverforening Emballageindustrien
HK/Privat 3F - Fagligt Fælles Forbund Dansk EL-Forbund Dansk Journalistforbund

TRE INDSATSER MOD SMERTER I BEVÆGEAPPARATET

Indsatsen mod Muskel- og skeletbesvær på virksomhederne kan følge tre veje:

Primær forebyggelse, hvor opmærksomheden og indsatsen er rettet mod at fjerne de egentlige påvirkninger som fx tunge løft, ensidige bevægelser og fysisk anstrengende arbejde. Dette kan være ved at indføre brug af hjælpemidler, automatisering og ved at bruge robotter. Forskellige typer af rotation mellem arbejdspladser med forskellige belastningsgrader er også en mulighed.

En anden indsats rettes mod smerterne. Til det brug har man opfundet ordet konsekvensforebyggelse. Nøgleordet i dag er styrketræning, hvor de smertende muskler bliver gjort stærkere gennem målrettet træning. Under de bedste forhold er der påvist en reduktion af smerterne på næsten 80 procent. I forsøg på arbejdspladser ligger procenten på omkring 40-50 bare ved to minutters daglig træning. I Grafisk BARs regi er der gennemført forsøg, som bekræftede, at styrketræning kan reducere ubehag og smerter.

Den tredje vej er rettet mod forebyggelse af langtidssygefravær og fokuserer på tilbagevenden til arbejdet. Den har opmærksomhed på de risikofaktorer i arbejdsmiljøet, der kan håndteres fx via APV handlingsplanen, for at minimere sygemeldingsperioden, og at ansatte udstødes fra arbejdsmarkedet.

Alle tre indsætser bygger på et princip om balance mellem jobbet fysiske udfordringer og kroppens fysiske kapacitet. De to faktorer i vægtskålene skal være i balance.

WORKSHOPS PÅ AM:2013

De to workshops hed henholdsvis "Muskelskeletbesvær i arbejdslivet – risikofaktorer, konsekvenser og praktiske løsninger", afholdt af professor Lars L. Andersen, Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø, og "Træning som konsekvensforebyggelse af muskelskeletbesvær – praktiske løsninger til personer med fysisk tungt arbejde", ledet af de to Ph.d. studerende Emil Sundstrup og Kenneth Jay Andersen.

FACTS

- Hvis man har ondt, så øges sandsynligheden for, at man kan blive sine smerter kvit, når arbejdet gøres mindre anstrengende.
- Tungt arbejde øger risikoen for smerter og langtidssygefravær.
- Muskelskeletbesvær i en del af kroppen øger sandsynligheden for at udvikle det andre steder også
- Restitutionen bliver sværere, hvis man er i dårlig fysisk form.
- Målrettet træning lindrer smerter i bevægeapparatet.

GODE RÅD TIL AT FASTHOLDE FOLK I TRÆNINGEN

En af måderne at komme smerter (MSB) til livs er at inddrage træning i indsatsen. Det lyder enkelt, men der kan være flere barrierer på vejen. Her er gode råd til at komme forbi dem:

- Det er afgørende, at træning og motion skal bygge på et i forvejen godt arbejdsmiljø. Ellers deltager folk ikke.
- Træning skal foregå i grupper, altså der skal være et socialt element.
- Træning skal foregå tæt på den daglige arbejdsplads, altså der hvor arbejdet udføres.
- Træning skal tilpasses typen af arbejde.
- For at holde motivationen skal øvelserne fornys med mellemrum.

Det har yderligere vist sig, at de fleste godt kan finde ud af øvelserne uden personlig instruktør. En video kan fx fungere fint. Træningsmængden skal ligge fra mindst to minutter dagligt til "udmattelse".

Kilde: Professor Lars L. Andersen, Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø.

BRUGERUNDERSØGELSE VISER HØJT KENDSKAB

Grafisk BAR har undersøgt kendskabet til organisationen Grafisk BAR samt til magasinet og øvrige pjecer, som Grafisk BAR udgiver. Resultatet viser et højt kendskab.



Af Tine Vorting

En brugerundersøgelse blandt 100 medlemsvirksomheder viser, at 87% kender Grafisk BAR som organisation, og 92% kender Magasinet Grafisk BAR. Formålet med undersøgelse har været at få et kvantitativt billede af virksomhedernes kendskab til Grafisk BAR som organisation, kvartalspublikationen Magasinet Grafisk BAR samt flere af de trykte og online publikationer, organisationen udgiver. I undersøgelsen har Grafisk BAR endvidere ønsket at få indsigt i, hvordan medlemsvirksomhederne foretrækker at få adgang til informationer og materialer i fremtiden, samt hvilke arbejdsmiljøområder, der er relevante for dem pt.

Blandt de adspurgte er grafisk industri, medievirksomheder, emballagevirksomheder og beslægtede virksomheder, og svar kommer fra både ledere og arbejdsmiljørepræsentanter.

Høj kendskabsgrad

Resultatet af undersøgelsen viser en høj kendskabsgrad til både Grafisk BAR (87%) og til Magasinet Grafisk BAR (92%), samt at 48% af respondenterne har brugt Grafisk BAR til løsning af konkrete arbejdsmiljømæssige problemstillinger. Kendskabet til Grafisk BARs

materialer viser, at respondenterne i gennemsnit har kendskab til fem ud af de 14 produkter, der spørges til. De mest kendte er APV til den grafiske branche (66%), plakat med faresymboler (58%) og hjemmesiden www.grafiskbar.dk (56%).

Foretrukne medier

Med hensyn til på hvilke måder de adspurgte virksomheder foretrækker at få deres information fra Grafisk BAR, er der tre klare svar: Magasinet Grafisk BAR (87%), trykte materialer (78%) og www.grafiskbar.dk (74%). Det næste i rækken er nyhedsbrevet, som ca. halvdelen også foretrækker at få information igennem.

Magasin målrettet branchen

Den høje kendskabsgrad skyldes ifølge Carsten Bøg, afdelingschef i Grafisk Arbejdsgiverforening, både Magasinet Grafisk BARs form og indhold.

"Dels bruger vi det trykte medie, dels følger vi nogle af de trends, der gælder for magasinproduktion, og endelig har vi et indhold, der er målrettet den grafiske branche. Men også det at vi formidler arbejdsmiljø i en journalistisk form gennem et indhold, der er baseret på

faktastof, vejledninger og cases, tror jeg, er med til at skærpe interessen. For det er en meget anderledes form, end den man finder i gængse vejledninger. Magasinet passer også godt til en arbejdsdag, hvor man kan nå at læse artiklerne i pauserne," siger Carsten Bøg og fortsætter:

"Det er meget usædvanligt, at begge parter (arbejdsgiversiden og lønmodtagersiden, red.) udgiver denne form for formidling. Normalt ser man vejledninger, men vores magasin er målrettet Grafisk BARs virksomheder og bringer best practice, som virksomhederne godt kan lide at læse og blive inspireret af. Magasinet har gjort Grafisk BAR som organisation kendt blandt medlemmerne."

FAKTA OM BRUGERUNDER- SØGELSEN

Undersøgelsen er lavet på basis af telefoninterviews med 100 virksomheder i slutningen 2012.

En lang proces

Det er en krævende proces at få medarbejderne til at tage ejerskab for arbejds-sikkerheden. Det tager tid og kræver behård prioritering. Men det kan betale sig. Resultatet er nemlig glade medarbejdere og en sund virksomhed.

Af Pia Olsen
Foto: Thomas Busk

OM DS SMIDT PACKAGING

Emballagefirmaet DS Smith Denmark er en del af en stor international virksomhed med afdelinger i 25 forskellige lande og mere end 20.000 ansatte. Den danske afdeling ligger i Grenaa og her arbejder 758 medarbejdere dagligt.

Når folk passerer forbi virksomheden DS Smith Packaging i Grenaa, kan de se et skilt, hvorpå virksomheden fortæller, hvor mange dage det er siden, de sidst havde en arbejdsulykke med fravær. I øjeblikket står der 273 dage. Det er mange dage, men alligevel slet ikke nok i forhold til virksomhedens mål om at have 0 arbejdsulykker med fravær.

Det tager nemlig tid at skabe en god sikkerhedskultur på en arbejdsplads. For cirka 10 år siden besluttede DS Smith Packaging, at medarbejderne skulle tænke i sikkerhed lige gyldigt, hvor travlt de havde, og hvilke opgaver de udførte.

"Det er en holdningsbearbejdning, der skal til. Medarbejderne har i mange år haft fokus på produktivitet. De har risikeret liv og lemmer for at få et stykke pap ud af en maskine. Før i tiden var medarbejderne slet ikke så optaget af sikkerhed, som vi er i dag," siger arbejdsmiljørepræsentant Gunnar Søby, der har været med helt fra starten, da man lagde roret om på virksomheden.

Bearbejdningen starter fra første dag

I dag er det cirka 10 år siden, at man på et møde besluttede, at nu skulle der fokus på arbejdssikkerheden. Og det er der kommet.

"Når en medarbejder bliver ansat, får vedkommende straks et lille kursus i sikkerhed, og der udleveres en bog til notering af risikofaktorer i hverdagen. De får naturligvis også udleveret sikkerhedssko og -vest," siger Gunnar Søby.

Medarbejderne skal tage ejerskab

Alverdens sikkerhedsudstyr og information er desværre alligevel bare ikke nok.

"I løbet af de år vi har arbejdet med at skabe en sikkerhedskultur her i virksomheden, har jeg erfaret, at det helt afgørende er, at medarbejderne tager ejerskab i forhold til arbejdssikkerheden. I starten troede jeg, at jeg kunne redde verden med regler, for hvad man må og ikke må. Men det virker bare ikke," fortæller arbejdsmiljøleder Ninus Seistrup.

Der skal mere til end regler og løftede pegefingre.

”Det handler om at få medarbejderne til at forstå, at de skal passe på sig selv og hinanden. Langt de fleste ulykker er jo af den slags, hvor man bagefter tænker: ”Jeg vidste det jo godt, men det skulle bare lige gå lidt hurtigt.” Og det er den slags ulykker, der er sværest at undgå,” siger Ninus Seistrup, der helt konkret har lagt beslutningsprocesserne i medarbejdernes hænder.

”Før i tiden var det mig, der opstillede mål for arbejdsmiljøudvalgets arbejde. Men nu er det de enkelte arbejdsmiljøgrupper, der sammen bliver enige om målene. På den måde tager de ejerskab for sikkerhedsarbejdet. Det er jo dem, der opstiller målene,” forklarer Ninus Seistrup.

Sikkerheden er i orden

De fysiske sikkerhedsforanstaltninger på arbejdspladsen er i orden. Udfordringen i forhold til arbejdssikkerheden handler om medarbejderne.

”Helt konkret er der jo styr på afskærmning af maskiner og den slags. Nu handler det om folks holdninger og adfærd. Og om at holde fokus på at arbejdssikkerheden er vigtig – hele tiden. Hver dag”

”Helt konkret er der jo styr på afskærmning af maskiner og den slags. Nu handler det om folks holdninger og adfærd. Og om at holde fokus på at arbejdssikkerheden er vigtig – hele tiden. Hver dag,” siger Ninus Seistrup. Ledelsens signal er klart

Ledelsen i DS Smith Packaging bakker arbejdet med sikkerheden 100 procent

op. Og det kan ses i deres prioriteringer.

”På listen over hvad der prioriteres højest her i virksomheden, står arbejdssikkerhed som nummer 1. På andenpladsen står kvalitet, og først på tredjepladsen kommer effektivitet. Det er et helt klart signal fra ledelsen til medarbejderne om, at man ikke ønsker, at de skal gå på kompromis med sikkerheden for at arbejde hurtigere. Men det er klart, at det tager tid for medarbejderne at vænne sig til den prioritering. Mange er vant til at sætte effektivitet øverst,” forklarer Ninus Seistrup, der også mener, at målet må være, at hver enkelt medarbejder tænker og opfører sig som sin egen arbejdsmiljørepræsentant.

Risikofaktorer

Tidligere blev der ikke registreret nærved-ulykker eller risikofaktorer, som det også kaldes, men det gør medarbejderne i dag.

”Det er blevet en fast del af vores måde at arbejde på. Alle medarbejdere har en bog, hvori de noterer de risikofaktorer, de støder på i hverdagen. Alle risikofaktorer bliver indberettet til arbejdsmiljøgruppen, som arbejder dem igennem og hjælper med at finde en løsning. Hver enkelt afdeling i virksomheden har deres egen målsætning i forhold til, hvor mange risikofaktorer de vil finde på en måned,” siger Gunnar Søby.

En væsentlig motivationsfaktor for medarbejderne er, at de får respons på deres arbejde.

”Arbejdsmiljøgruppen vender altid tilbage og fortæller, hvilken løsning der er fundet til løsning af risikofaktorer. Det betyder rigtig meget, at medarbejderne ved, at der bliver reageret på deres henvendelser”

”Arbejdsmiljøgruppen vender altid tilbage og fortæller, hvilken løsning der er fundet til løsning af risikofaktorer. Det betyder rigtig meget, at medarbejderne ved, at der bliver reageret på deres henvendelser,” siger Gunnar Søby.

Den største udfordring

Når alt går godt, og det er lang tid siden, der har været en arbejdsulykke, så skal man være ekstra opmærksom.

”En gang nåede vi op på 999 dage uden arbejdsulykker med fravær, men så skete det desværre. Det er jo netop den helt store udfordring ved arbejdet med sikkerheden, nemlig at holde fokus, også når det går godt. Det er jo typisk, at når alt kører fint, så er det, at man pludselig glemmer at flytte en finger eller en hånd,” siger Gunnar Søby.

ALLE MEDARBEJDERE HAR FOKUS PÅ NÆRVED-ULYKKER

Alle medarbejdere har en bog, hvori de noterer de nærved-ulykker, de støder på i hverdagen. Alle nærved-ulykker bliver indberettet til arbejdsmiljøgruppen, som arbejder dem igennem og hjælper med at finde en løsning. Hver enkelt afdeling i virksomheden har deres egen målsætning i forhold til, hvor mange nærved-ulykker de vil finde på en måned,”



”Medarbejderne er stolte over, at de arbejder et sted, hvor deres arbejdssikkerhed er prioriteret så højt,” siger Gunnar Søby.

Plakater er et redskab

Plakater med sikkerhedsbudskaber er en måde at fastholde fokus.

”Vi hænger plakater op med forskellige budskaber. Eksempelvis et budskab om, at det ikke altid er godt med smartphones, for folk går og kigger på dem, og så ser de ikke, hvor de træder. Men helt overordnet er budskabet ”Pas godt på dig selv”. Vi skifter plakaterne hver tredje måned, så folk hele tiden får noget nyt at tænke over,” siger Ninus Seistrup.

”Mit indtryk er helt klart, at medarbejderne er stolte over at arbejde et sted, hvor deres arbejdssikkerhed prioriteres så højt. Medarbejderne er glade, og de kan lide at være her. Det er guld værd for en virksomhed”

En attraktiv arbejdsplads

Det kan betale sig at være ambitiøs med arbejdssikkerheden. Det giver nemlig en sund arbejdsplads og glade medarbejdere.

”Mit indtryk er helt klart, at medarbejderne er stolte over at arbejde et sted, hvor deres arbejdssikkerhed prioriteres så højt. Medarbejderne er glade, og de kan lide at være her. Det er guld værd for en virksomhed,” siger Gunnar Søby.

Kort og godt

Grafisk BARs publikationer

Plakat om natarbejde

Grafisk BAR har produceret en plakat med 12 forskellige billeder. Bag hvert billede gemmer sig en tekst, et filmklip eller et interview, som man kan se ved at scanne QR-koderne. Formålet med plakaten er at informere om natarbejde og skiftehold for at afbøde nogle af de skadelige virkninger, som især arbejde om natten kan give og derved skabe bedre forhold for de mennesker, som må arbejde på skæve tidspunkter.

Find plakaten på www.grafiskbar.dk under Publikationer/Natarbejde.



Har I fingrene i maskinen
– eller styr på sikkerheden?



Maskinsikkerhed

En pjece, en plakat og otte forskellige tjeklister sætter fokus på maskinsikkerhed. Grafisk BARs materiale "Har I fingrene i maskinen – eller styr på sikkerheden," er en hjælp til grafiske virksomheder i deres arbejde med at sikre deres maskiner.

Find værktøjet på www.grafiskbar.dk under Publikationer/Maskinsikkerhed.

Færre smerter i muskler og led - bedre økonomi

Bogbindere og bogbinderassistenter, der i deres daglige arbejde udfører manuelt arbejde, løber en særlig risiko for nedslidning. Grafisk BAR har udviklet et elektronisk opslagsværk over hjælpemidler, der kan være med til at mindske risikoen for arbejdsulykker og arbejdsbetingede lidelser.

Find pjecen på www.grafiskbar.dk under Publikationer/Ergonomi/Tekniske hjælpemidler.



Indkøbsvejledning

Arbejdsmiljøet er vigtigt at have med, når virksomheden skal investere i en ny maskine. Som en hjælp til de grafiske virksomheder har Grafisk BAR udgivet vejledningen "Husk arbejdsmiljøet, når I køber en ny maskine". Vejledningen indeholder en række værktøjer som tidsplan, handlingsplan, tjekliste og kravspecifikation og gør indkøbsprocessen af nyt udstyr nemmere og mere overskuelig.

Find vejledningen på www.grafiskbar.dk under Publikationer/Indkøbsvejledning.

Nye bøger

Fakta om arbejdsmiljø

Fakta om arbejdsmiljø® er en brugsbog med ikke bare "hårde fakta", men også med metoder til at realisere virksomhedens og arbejdsmiljøorganisationens hensigter om til stadighed at forebygge, systematisere, påvirke, samarbejde om- og udvikle arbejdsmiljøet. Bogen giver adgang til 150 links til arbejdsmiljøemner og aktører samt gratis download af skemaer til brug i udviklingen af arbejdsmiljøet.

352 sider. Kan købes i Arbejdsmiljøbutikken www.ambutik.dk

